

Tiedote 1/24

Vol. 41

Ilmastokriisi vaatii terveyttä
suojelevia toimia

Maantiede yllättää
kehitysyhteistyöläiset

Sisällys

Pidetään ääntä aborttioikeudesta	3
Gazassa on humanitaarinen hätätilanne	4
Väkivalta ei tunne mittasuhteita	6
Maantiede yllättää kehitysyhteistyöläiset	9
Hallitus 2024 esittäytyy	13
Merkkipäiväkeräys	16
Ilmastokriisi vaatii terveyttä suojelevia toimia	17
Ilmastolääkärien toimintaa	20
Vaikuttamistyöstä näkyvämpää, ehkä vaikuttavampaakin?	21
Helsingin Global Clinicin hallinto siirtyi PSV:lle	22
Tervetuloa Lääkärin sosiaalinen vastuu ry:n kevätkokoukseen 18.5.2024	24

LSV-tiedote 1/2024 ISSN 0780-119X (Painettu) ISSN 2342-3404 (Verkkajulkaisu)

Vol 41, n:o 1

Julkaisija: Lääkärin sosiaalinen vastuu ry

Päätoimittaja: Line Kurki

Taitto: Julia Tavast

Etukannen kuva: Ari Rämö

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

Tuettu Suomen
kehitysyhteistyövaroin

Painotuote
4041 0949

Pidetään ääntä aborttioikeudesta

OmaTahto2020-kampanja johti siihen, että Suomen yli 50 vuotta vanha aborttilaki uudistettiin viimein viime vuonna. Nykyään lääkärin lausunnon sijasta abortin saamiseksi riittää raskaana olevan oma tahto.

Maailmalla ja jopa EU:n sisällä aborttioikeuden toteutuminen ja viime vuosien kehityssuunnat ovat kirjavia. Aborttioikeus on Ranskassa vastikään päätetty kirjata perustuslakiin, ja Tanska on laajentamassa aborttioikeutta. Irlanti sallii nykyään abortin, mutta Puolassa otettiin 2021 askel vastakkaiseen suuntaan, kun raskaudenkeskeytykset käytännössä kiellettiin. Miljoonien EU-kansalaisten mahdollisuutta lailliseen ja turvalliseen aborttiin rajoittavat raskaudenkeskeytysten maksullisuus tai saatavuus.

On käsittämätöntä, että 2020-luvulla EU-maissaakin kuolee ihmisiä siksi, etteivät saa turvallista raskaudenkeskeytystä sitä tarvitessaan. Pelkona on, että tilanne voi heiketä eurovaalien jälkeen, jos yleinen kanta seksuaali- ja lisääntymisoikeuksiin tiukkenee.

Naisasiainliitto Unioni koordinoi tänä keväänä alkavaa Ääni aborttioikeudelle -kampanjaa, joka on osa EU:n laajuista, kansainvälistä kampanjaa My voice my choice. Tätä kirjoittaessa kampanjan eurooppalainen kansalaisaloite on Euroopan komission käsittelyssä, jonka jälkeen alkaa allekirjoitusten keräys eurovaaleihin asti. Suomessa tavoitteena on kerätä vähintään 35 000 allekirjoitusta.

Lääkärin sosiaalinen vastuu liittyi ensimmäisten joukossa Ääni aborttioikeudelle-kampanjan kumppaniksi. Seuraa kampanjan etenemistä osoitteessa <https://aborttioikeus.naisunioni.fi/osallistu> tai sosiaalisessa mediassa #ÄäniAborttioikeudelle. Pidetään yhdessä meteliä kehon itse-määräämisoikeuden puolesta (vähintään) eurovaaleihin saakka!

LINE KURKI

LSV:n puheenjohtaja

Gazassa on humanitaarinen hätätilanne

Tätä kirjoittaessa on kulunut hieman yli viisi kuukautta lokakuun seitsemännen traagisista tapahtumista ja Israelin hyökkäyksestä Gazaan. Israel on tappanut tähän mennessä yli 30 000 ja haavoittanut iskuillaan yli 71 000 palestiinalaista. (1) Länsirannalla Israel on tappanut yli 350 palestiinalaista 7. lokakuuta lähtien. (2) Palestiinalaisten henkiä uhkaa pommien lisäksi nälänhätä, 2,3 miljoonaa ihmistä kärsii ruokapulasta. Gazassa ihmiset kamppailevat löytääkseen ruokaa, vettä, turvaa ja perusterveydenhuoltoa.

Jo 89 päivän sisällä Israel oli pudottanut 45 000 pommia Gazaan. Nyt viiden kuukauden jälkeen Israelin mielivaltaiset iskut Gazaan jatkuvat edelleen, jättäen suurimman osan Gazasta raunioiksi. Israel on saartanut Gazan kokonaan ja pakottanut n. 1,5 miljoonaa palestiinalaista etelään Rafahin alueelle. Israel on väittänyt alueen olevan turvallinen, mutta siitä huolimatta pommittanut tauotta Rafahia.

Israelin hyökkäys Gazaan kohdistui myös terveydenhuoltojärjestelmään. Palestiinan terveysministeriö raportoi Israelin lopettaneen 32 sairaalan ja 53 terveyskeskuksen toiminnan, sekä kohdistaneen iskuja myös 126 ambulanssiin. Lisäksi 364 terveydenhuollon ammattilaista on raportoitu kuolleeksi ja 269 pidätetyksi Israelin toimesta. Palestiinan terveysministeriön mukaan Israelin joukot tuhosivat 150 päivässä 155 lääketieteellistä laitosta Gazassa. (3) Ministeriön tiedottaja Ashraf al-Qudra sanoi: "Israelin miehitys aiheutti tarkoituksella suunnattoman humanitaarisen ja terveyskatastrofin, joka vaikutti epidemioiden ja tartuntatautien leviämiseen." (3) Maailman terveysjärjestö WHO oli maaliskuun alussa dokumentoinut yhteensä 410 terveydenhuoltoon kohdistunutta hyökkäystä Gazan kaistalla. (4)

Maaliskuussa humanitaarinen järjestö Refugees International julkaisi raportin, jonka mukaan Israelin toiminta on

Yhdysvaltalaisen humanitaarisen avun pudotus Gazaan 21. maaliskuuta.
Kuva: Staff Sgt. Christian Sullivan, Public domain, via Wikimedia Commons

jatkuvasti ja perusteettomasti vaikeuttanut avustustoimia Gazassa ja estänyt laillisia avustustoimintoja. (5) Israel vähensi avun saapumista Gazaan estämällä avustuskorma-ajoneuvoja sekä laatimalla listan tavaroista, joita Gazaan ei saada tuoda, kuten vedenpuhdistimia, lääkintätarvikkeita ja telttajalkoja. (6)

Humanitaarisissa ruokakriiseissä nälänhätä on viisiasteisen ruokaturvaluokituksen korkein eli pahin taso. (7) Se tarkoittaa, että päivittäin kuolee ainakin kaksi ihmistä 10 000:sta ja akuutisti aliravittuja on vähintään 30 prosenttia. Ennen lokakuuta eskaloitunutta konfliktia 0,8 prosenttia Gazan alle 5-vuotiaista lapsista oli akuutisti aliravittuja. Helmikuussa 2024 pohjoisten kuvernoraattien luku oli jo 12,4-16,5 prosenttia. (8) Gazan ja Gazan pohjoisosan kurvenoraattien asukkailla aika käy vähiin, 220 tuhatta ihmisiä uhkaa välitön nälänhätä ellei apua saada välittömästi sitä tarvitseville. Jopa 1.1. Miljoonaa ihmistä uhkaa nälänhätä toukokuun loppuun mennessä. (9)

Ensimmäiset raportit nälkäkuolemista Gazassa tulivat muutama kuukausi Israelin hyökkäyksen jälkeen. Nälkään on kuollut arviolta noin 27 ihmistä, joista suurin osa ovat lapsia. (10) Eräitä aliravitsemuksen ja janon uhreja ovat puolitoistavuotias Baraa Al-Haddad, 10-vuotias Yazan Kafarneh, kaksikuukautinen Mahmoud Fattouh, viisikuukautinen Jamal Mahmoud Jamal Al-Kafarna sekä hänen äitinsä. (11,12,12) Lista on pitkä ja tulee kasvamaan ilman pysyvää tulitaukoa ja laajentunutta humanitaarista apua Gazaan.

UNRWA:n (YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö) johtaja Philippe Lazzarinin mukaan lasten kuolemien määrä Gazassa reilun neljän kuukauden aikana on suurempi kuin lasten kuolemien määrä kaikissa maailmanlaajuisissa sodissa yhteensä neljän

vuoden aikana. Hän kommentoi tilannetta X:ssä: "Tämä sota on sota lapsia vastaan. Se on sota heidän lapsuuttaan ja tulevaisuuttaan vastaan." (14)

Torstaina 29.2.2024, Israelin armeija avasi tulen ja tappoi yli 100 palestiinalaista, jotka olivat odottaneet tunteja hakeakseen jauhoja ruoka-apua tuovista kuorma-autoista Lounais-Gazassa. Gazan terveysministeriön mukaan 750 ihmistä loukkaantui hyökkäyksessä. Al Jazeera toimittajan mukaan Israelin joukot ajoivat kuolleiden ja loukkaantuneiden ihmisten päältä tankeilla. (52) YK:n asiantuntijat tuomitsevat tapahtuman, jota kutsutaan nimellä "flour massacre" ja pyytävät Israelia lopettamaan nälänhätäkampanjan Gazassa. (16) Raporttien mukaan vastaavanlaisia hyökkäyksiä kohdistuu ruokaa ja avustusta hakeviin siviileihin ympäri Gaza. (17)

Keskiviikkona 13.3.2024 Israel teki ilmaiskun UNRWA:n apuvarastoon, joka sisälsi ruokaa ja muita hengenpelastustarvikkeita palestiinalaisille. Näiden toimien vuoksi YK:n asiantuntijat ovat syyttäneet Israelia siitä, että se käyttää nälänhätää tarkoituksellisesti aseena sodassa. (18)

Israel on sivuuttanut kansainvälisen yhteisön vetoamukset tulitauolle ja humanitaarisen avun saapumiselle Gazaan. Etelä-Afrikka syytti YK:n kansainvälisessä tuomioistuimessa (ICJ) Israelia kansanmurhasta palestiinalaisia vastaan. Kansainvälinen tuomioistuin katsoi tammikuussa Israelin toimien täyttävän osittain kansanmurhan määritelmän, mutta ei vaatinut täysivaltaista tulitaukoa. Israel on kuitenkin jatkanut iskujaan Gazaan eikä ole ihmisoikeusjärjestöjen mukaan seurannut ICJ:n asettamia hätämääräyksiä. (19)

SUHUUR JAMA,
hammaslääketieteen opiskelija

Väkivalta ei tunne mittasuhteita

Hammaslääketieteen opiskelija Suuhur Jama kirjoittaa vahvan ja toden kuvauksen siitä, mitä tällä hetkellä tapahtuu Gazassa. Käsittääkseni jutun asiatiedot pitävät hyvin paikkansa, vaikka uhriluvut perustuvat palestiinalaishallinnon itse ilmoittamiin määriin. On ilmeistä, että Israelin toimet Gazassa vähintään muistuttavat kansanmurhaa, ja tämä väkivalta on saatava loppumaan.

Gazan tilanteesta on kuitenkin vaikea kirjoittaa käymättä myös läpi Hamasin täysin tuomittavia hirmutekoja lokakuun 7. päivänä, kun sen iskujoukko hyökkäsi Israeliin. 1200 ihmistä tapettiin ra’asti ja seksuaali-

nen väkivalta oli poikkeuksellisen julmaa ja johdonmukaista. 250 ihmistä otettiin panttivangeiksi ja vietiin Gazaan. Tätä hyökkäystä ei voi puolustella millään poliittisella tavoitteella tai epätoivolla.

Hamasin isku ja Israelin hyökkäys Gazaan eivät tapahtuneet tyhjiössä. Israel on ajanut kodeistaan, tappanut ja sortanut palestiinalaisia vuosikymmenet. Israelin valtion synnystä 1948 seurasi palestiinalaisten kotimaan hävittäminen ja miljoonien palestiinalaisten karkottaminen kodeistaan. Tämän Nakban (katastrofi) muistopäivää vietetään edelleen vuosittain. Myöhemmin

Palestiinalaisten Siirtokuntayhdistyksen järjestämä mielenosoitus Gaza sydämessämme ja Rafah mielessämme Helsingissä 24. helmikuuta.

Kuva: rajatonvimma /// VJ Group Random Doctors, CC BY 2.0, via Wikimedia Commons

Israel valtasi laittomasti lisää alueita, mm. Jordan-joen länsirannan, Gazan kaistan ja Golanin kukkulat. Verisimpiä joukkomurhia on ollut vuonna 1984 tapahtunut Israelin hyökkäys Sabran ja Shatilan pakolaisleireihin, jossa tapettiin tuhansia palestiinalaisia.

Amnesty International on määritellyt Israelin apartheid-valtioksi, joka johdonmukaisesti rikkoo palestiinalaisten ihmisoikeuksia. Länsirannalle on vastoin YK:n määräyksiä rakennettu siirtokuntia ja suurin osa maasta on israelilaisten hallussa. Gazan kaista on saarrettu siten, että ihmisarvoisen elämisen mahdollisuudet ovat heikot.

Tämä kaikki on luonut ilmapiirin, jossa raketin ampuminen, aseellinen vastarinta ja terrorismi näyttävät ainoilta keinoilta vaikuttaa tilanteeseen. Kansainvälinen yhteisö on ollut täysin voimaton puuttumaan palestiinalaisten sortoon. Erytisesti Yhdysvaltojen tuki Israelille on ollut voimakasta. YK:n ja kansainvälisen yhteisön periaatteessa tukema kahden valtion malli ei näytä etenevän minnekään.

Tämän seurauksena palestiinalaiset, erityisesti nuoret miehet, ovat totaalisen turhautuneita ja näköalattomia tulevaisuu-

tensa suhteen. Näköpiirissä ei ole mitään hyvää. Näin ollen ilmapiiri on erittäin otollinen terrorismille. Mikäli Israel olisi tunnustanut palestiinalaisten ihmisoikeudet, tukenut Gazan kehittymistä elinkelpoiseksi alueeksi ja purkanut laittomat siirtokunnat Länsirannalla, olisi alueen turvallisuustilanne aivan toinen. Israelilaisten ei tarvitsisi jatkuvasti pelätä henkensä edestä. Nyt Israel on rakentanut sortojärjestelmän ja vankilan, jossa terrorismi sikiää herkästi. Sitä saa mitä tilaa.

Ja nyt, käyttäen Hamasin terroristisen hyökkäyksen aiheuttamaa tyrmistystä hyväkseen Israel on ryhtynyt tuhomaan Gazaa ja palestiinalaisia ennennäkemättömällä tavalla. Lapsia on kuollut tuhansittain, sairaaloita on tuhottu ja ihmisiä nälkään. Tämä ei ole missään suhteessa palestiinalaisten vastarintaan.

Tulitauko on saatava aikaan välittömästi, avustuskuljetusten perillemeno on turvattava pikaisesti ja palestiinalaisten oikeudet maahansa on turvattava.

KATI JUVA
LSV:n perustajajäsen ja rauhanaktiivi

LSV keräsi loppuvuodesta lääkäreiden ja lääketieteen opiskelijoiden vetoomuksen tulitauon vaatimiseksi Gazaan. Allekirjoituksia saatiin yli 700, ja vetoamus luovutettiin ulkoministeriministeri Valtosen erityisavustajalle tammikuussa. Kiitos kaikille allekirjoittaneille.

Lähteet:

- <https://www.ochaopt.org> (1)
- <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/360-palestinians-killed-by-israeli-fire-in-west-bank-since-oct-7/3111693> (2)
- <https://www.middleeasteye.net/live-blog/live-blog-update/palestinians-officials-israel-destroyed-155-medical-facilities-150-days> (3)
- https://twitter.com/WHOoPt/status/1770391176085938611?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1770391176085938611%7Ctwgr%5E2c86ae7818a204f89c67be1714d68a00a85cf6a0%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.middleeasteye.net%2Flive-blog%2Flive-blog-update%2Fwho-records-over-400-attacks-gaza-healthcare-facilities (4)
- <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/siege-and-starvation-how-israel-obstructs-aid-to-gaza/> (5)
- <https://www.reuters.com/world/middle-east/civilians-or-hamas-dual-use-issue-complicates-gaza-aid-efforts-2024-01-05/> (6)
- <https://www.ipcinfo.org/ipcinfo-website/resources/resources-details/en/c/1129202/> (7)
- <https://www.who.int/news/item/18-03-2024-famine-in-gaza-is-imminent--with-immediate-and-long-term-health-consequences> (8)
- https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Strip_Acute_Food_Insecurity_Feb_July2024_Special_Snapshot.pdf (9)
- <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/hunger-kills-2-more-babies-in-besieged-gaza-death-toll-rises-to-27/3161617> (10)
- <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/euro-med-monitor-warns-growing-number-palestinian-victims-israeli-starvation-campaign-following-death-infant-enar> (11)
- <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/25/two-month-old-palestinian-boy-dies-of-hunger-amid-israels-war-on-gaza> (12)
- <https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2024/3/4/emaciated-child-dies-from-lack-of-food-and-medicine-in-gaza> (13)
- <https://twitter.com/UNLazarini/status/1767618985397272831> (14)
- <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/29/dozens-killed-injured-by-israeli-fire-in-gaza-while-collecting-food-aid> (15)
- <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/03/un-experts-condemn-flour-massacre-urge-israel-end-campaign-starvation-gaza> (16)
- <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/20/israeli-forces-kill-wound-palestinians-waiting-for-food-aid-in-gaza> (17)
- <https://www.aljazeera.com/gallery/2024/3/13/photos-israel-strikes-un-warehouse-in-rafah-as-famine-looms-in-gaza> (18)
- <https://www.hrw.org/news/2024/02/26/israel-not-complying-world-court-order-genocide-case> (19)

Koulun toimintaan integroitua näön ja kuulon tutkimista.

Nepalin mielenterveyshankkeen matkaraportti

Maantiede yllättää kehitysyhteistyläiset

LSV:n Nepalin mielenterveysprojektin jatkohankkeen ensimmäinen vuosi on tullut päätökseen. Kävimme marraskuussa Nepalin Okhaldhungan ja Sindhulin maakunnissa seuraamassa projektin etenemistä paikan päällä ja tapaamassa paikallisia edustajia ja päättäjiä.

Edellinen mielenterveyshanke Nepalissa toteutettiin Dangan maakunnassa, joka sijaitsee maan luoteisella tasankoalueella. Sindhuli ja Okhaldhunga sen sijaan sijait-

sevat Kathmandusta koilliseen kohti Himalajan vuoristoa, ja paikalliset logistiset realiteetit tulivatkin tutuiksi heti ensimmäisenä päivänä. Jeeppi mateli vuoren seinämää pitkin kymmenen kilometrin tuntivauhtia jo kolmatta tuntia ennen kuin saavuttiin monitorointimatkan ensimmäiseen kohteeseen, Likhun kuntaan. Ennen tuota hidasta ajoamatkaa alla oli jo kuusi tuntia joutuisampaa ajoa maantiellä.

Vuorten ympäröimän kylän majatalol-

ta avautui upeat näköalat laaksoon. Niitä ihastellessa tuli myös mieleen, kuinka eristäytynyt näin vaikeasti saavutettava paikka onkaan esimerkiksi sadekauden aikana, kun kapeat ja kuoppaiset vuoristotiet muuttuvat mutaliukumäiksi. Nukuimme aaltopeltien suojassa ja seuraavana aamuna suuntasimme Likhun terveysasemalle, jota koristi LSV:n logolla varustettu mielenterveysjulistite. Päivän aikana vierailimme myös kunnantalolla ja koulussa. Tapasimme paikallisia poliitikkoja, terveystyöntekijöitä, opettajia ja mielenterveyskuntoutujia. Päälimmäiseksi vaikutelmaksi jäi, että projekti oli otettu paikallisesti hyvin vastaan ja kaikki tapasimme kunnalliset työntekijät tuntuivat sitoutuneen projektin tavoitteisiin.

Hanketyön havaintoja ja haasteita

Kuten aikaisemmankin hankkeen aikana oli tullut tutuksi, koulussa oli ollut ongelmia konversiohäiriön, eli psykologisista tekijöistä johtuvan neurologisen oireiston, kanssa. Ongelma on laajalle levinnyt Nepalilaisissa kouluissa, ja monen koulun kerrotaan kärsineen esimerkiksi joukkopyörtymisistä. Yhteistyökumppanimme TPO:n (Transcultural Psychosocial Organization) kanssa pohdittiin, mitä tehdä, jotta näin dramaattisen manifestaation taakse jäävät ”tavalliset” mielenterveysongelmat eivät jäisi huomiotta kouluissa.

Keskeinen havainto oli myös, että hankkeessa opettajille järjestettyjen mielenter-

veyskoulutusten kohdentaminen koulujen rehtoreille ei liene paras valinta. Rehtorit eivät nimittäin juurikaan osallistu lasten opettamiseen, eivätkä siten pysty levittämään oppimaansa tietoisuutta tehokkaasti.

Mielenterveysongelmiin liittyvä stigma on edelleen iso ongelma, ja ehkä myös osasy siihen, että moni turvautuu perinteisiin parantajiin. Osana Nepalin mielenterveys-hankkeen tavoitteita on ollut tunnistaa parantajien rooli yhteiskunnassa ja osallistaa heitä projektin tavoitteisiin. TPO:n järjestämien koulutusten avulla pyritään tukemaan parantajien roolia mielenterveysongelmien tunnistamisessa ja ohjaamisessa mielenterveyspalveluiden piiriin.

Matkan seuraavalla pysäkillä, Kapilakotin kunnassa Sindhulin maakunnassa tapasimme yhden projektin koulutukseen osallistuneista parantajista. Hän osasi myös kertoa, että monet, varsinkin matalam-

mista yhteiskuntaluokista olevista*, pitävät mielenterveysongelmia pahojen henkien aiheuttamina. Parantaja Dilli suostui myös korvauksetta näyttämään parannusmenetelmiään kokouksen päätteeksi. Dilli ei nähnyt mitään ristiriitaa meidän hankkeemme ja hänen parannustoimintansa välillä, mutta tunnisti myös, ettei hän jaa tätä mielihäpeitä kaikkien perinteisten parantajien kanssa.

Sindhulissa jatkoimme vierailuita kouluisa, terveysasemilla ja kunnantaloissa. Tapaamiset vahvistivat jälleen käsitystä siitä, että projekti on hyvin tervetullut paikallisissa yhteisöissä ja poliittiset päättäjät ovat hyvinkin tietoisia mielenterveysongelmien laajuudesta. Päättäjien tiimoilta tuli usein toivomuksia projektin jatkumisesta yli suunnitellun ajanjakson. Tämä on ymmärrettävää, ottaen huomioon koko maan ja varsinkin maakuntien heikon taloudellisen tilan.

Suunnittelua ja verkostoitumista Kathmandussa

Palattuamme Kathmanduun kokoustimme koko päivän TPO:n toimistolla. Kävimme monitorointimatkan kokemuksia ja ajatuksia läpi ja suunnittelimme hienosäätöjä tulevan vuoden toimintaan. Pidimme myös etäkouksen yhdessä Building and Wood Workers' Internationalin (BWI) South-East Asian edustajan kanssa. Keskustelun aiheena oli, missä määrin voisimme tehdä yhteistyötä siirtotyöläisten mielenterveyden tukemiseksi. Kuten LSV:n tiedotteessa aikaisemminkin on mainittu, lähes 25 % Nepaliläisten bruttokansantuotteesta muodostuu siirtotyövoiman kotiin lähettämistä varoista. Siirtotyöläiset on hyvin haavoittuva ryhmä sekä työolosuhteiden, että mielenterveytensä suhteen. Heitä kuormittavat usein myös Nepaliin jäävien omaisten odotukset.

Kathmandussa tapasimme myös PSR Nepaliläisten sisärjärjestön, edustajia. Heillä vaikutti olevan hyvin aktiivinen järjestö koostuen lähinnä opiskelijoista ja he järjes-

tävät säännöllisesti tiedotuskampanioita, radio-ohjelmia ja kulkueita terveystietoisuuden levittämiseksi. Mitään ilmeistä synergiaa LSV:n projektin kanssa ei ilmennyt kokouksen aikana, mutta TPO lupautui jatkossa tarjoamaan tarvittaessa teknistä konsultointia mielenterveystyön ja terveyskampanjoinnin suhteen.

Dal bhatin voimalla kohti kotia

Viikon aikana söimme nepalilaista linssi-ruokaa dal bhatia vähintään 15 annosta. Matkan viimeiset dal bhatit syötiin TPO:n projektijohtaja Pitambarin kotona ennen paluulentoa. Nepalilainen vieraanvaraisuus yllättää aina jäyhät suomalaiset.

* Kastijärjestelmä on kumottu Nepalissa jo 1960-luvulla, mutta vaikuttaa edelleen ihmisten kanssakäymisiin.

LT ERA MIKKONEN ja LT JUHO HELISTE, vapaaehtoisia LSV:n kehitysyhteistyössä

Kuvat: Juho Heliste

Mitä opimme matkalla:

- Mielenterveysongelmista kärsivät ihmiset kokevat edelleen paljon stigmaa
- Apua mielenterveysongelmiin haetaan usein perinteisiltä parantajilta
- Logistiset haasteet tulisi ottaa paremmin huomioon varsinkin Okhaldhungassa; tämä kannattaa huomioida tarkasti kaikkien projektien aikataulujen ja tavoitteiden suunnittelussa
- Päihdeongelmat kulkevat usein mielenterveysongelmien rinnalla

Hallitus 2024 esittäytyy

Line Kurki, puheenjohtaja

Olen 31-vuotias 2020 Helsingin yliopistosta valmistunut lääkäri. Erikoistun hematologiaan ja toimin opettajamentorina Helsingin yliopistolla. Preklinikan jälkeen suoritin välissä lääketieteen antropologian maisteritutkinnon. Samoihin aikoihin aloitin vapaaehtoistyöt Lääkärin sosiaalisessa vastuussa LSV-tiedotteen parissa ja myöhemmin tulin mukaan järjestön hallitukseen. Olen toiminut hallituksen puheenjohtajana vuodesta 2019. LSV:n vapaaehtoiset ja henkilökunta tekevät upeaa työtä terveyden tasa-arvon edistämiseksi ympäri maailmaa. Keskeisiä tavoitteitani järjestön puheenjohtajana on kehittää toimintaa kotimaassa ja tavoittaa entistä paremmin erityisesti nuoria kollegoita. Det går bra att kontakta mig också på svenska.

Hanna Rintala, varapuheenjohtaja

Olen ympäristöstä ja luonnosta, ihmisoikeuksista ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta kiinnostunut lääkäri Tuusulasta. Toiselta koulutukseltani olen lisäksi ympäristökasvattaja. Työskentelen mielenterveysjärjestöjen Ympäristö ja tulevaisuus mielessä -hankkeessa Nyty ry:ssä.

LSV:ssä luotsaan ympäristötoimintaa eli ilmastolääkäreiden verkostoa yhdessä Terhi Koivusen kanssa. Ota meihin yhteyttä jos haluat liittyä mukaan vaikuttamaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä tulevaisuudesta puolesta lääkärin keinoin! Vaikutamme päättäjiin, lisäämme tietoisuutta ja edistämme kestävyyssiirtymää ja kestävästä elämäntapaa.

Anna Kärki

Olen helsinkiläinen geriatriaan erikoistuva lääkäri. LSV:ssä olen mukana, sillä haluan kantaa korteni kekoon ihmisoikeuksien ja ympäristön puolesta myös lääkärinä. Minulle tärkeitä teemoja ovat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus – niin terveydenhuollossa kuin muillakin yhteiskunnan osa-alueilla – sekä kestävä kehitys ja elämäntapa. Vapaa-ajallani nautin liikunnasta ja erityisesti luonnossa liikkumisesta.

Ella Yli-Heikkilä

Olen naistentauteihin erikoistuva lääkäri Turusta. Olen ollut mukana vapaaehtoisena LSV:n kehitysyhteistyöhankkeissa opintojeni alkuvuosista lähtien. Toimin nyt toista vuotta LSV:n hallituksessa. Itselleni tärkeä aihe on terveyspalveluiden yhdenvertaistaminen koko maailmassa.

Miska Tiainen

Olen lääketieteen kandidaatti Tampereen yliopistossa, ja toista vuotta mukana LSV:n hallituksessa. Itselleni tärkeitä teemoja ovat erityisesti tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Kuva: Sonja Siikanen

Sara Minkkinen

Olen Helsingin yliopistosta valmistunut lääkäri. Erikoistunut naistentauteihin ja synnytyksiin. Minua kiinnostavat erityisesti ympäristö- ja rauhanasiat sekä yhdenvertaisuuden edistäminen.

Anna Haavisto

Olen lääketieteen kandidaatti Helsingin yliopistossa, ja olen LSV:n hallituksessa ensimmäistä vuotta. Minulle on tärkeää yhdenvertaiset mahdollisuudet terveystalouteen ja yhteiskunnan vastuu tämän toteuttamisessa. Kestävä ja kunnioittava terveyspolitiikka niin Suomessa kuin ulkomailla luo pohjan laadukkaalle, pitkäkantoiselle ja yhdenvertaiselle toiminnalle.

Terhi Koivunen

Olen geriatrian erikoislääkäri Etelä-Pohjanmaalta. Olen mukana LSV:n ympäristötoiminnassa.

Erika Kulmanen, varajäsen

Hei, olen pian nuorisopsykiatriksi valmistuva tampereilainen lääkäri. Tulen mukaan LSV:n toimintaan vaikuttamaan ympäristö- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin.

Anna Kyrönlahti, varajäsen

Olen 40-vuotias espoolainen lastenlääkäri. Olen kiinnostunut sosioekonomisten terveyserojen kaventamisesta ja tasa-arvoisen terveydenhuollon edistämisestä. Olen nyt varajäsenenä ensimmäistä vuotta mukana LSV:n hallituksessa.

Merkkipäiväkeräys – helppo tapa muistaa!

Onko kaappisi jo täynnä tavaraa ja merkkipäivä tulossa? Toivo ystäviltsi, että he muistavat sinua kukkien ja lahjojen sijaan tekemällä lahjoituksen Lääkärin sosiaalinen vastuu ry:lle. Näin tuet työtämme terveyden tasa-arvon edistämiseksi kotimaassa ja maailmalla!

Merkkipäiväkeräyksen voit toteuttaa näillä tavoilla:

1) MobilePaylla

MobilePay-numero: **60522**.

Pyydä lahjoituksia numeroon 60522.
Viestikenttään haluamasi viesti – esim. Lassi Lääkäri 50v.

Suuremmille keräyksille voimme perusta oman keräysnumeron.
Olethan yhteydessä: lsv@lsv.fi.

2) Tilisiirrolla

Pyydä lahjoitukset tilisiirtona LSV:n pankkitilille: FI47 8000 1901 1818 76.
Viestikenttään haluamasi viesti – esim. Lotta Lääkäri 50v.

3) Facebookissa

Perusta Facebookiin merkkipäiväkeräys. Keräyksen luominen, jakaminen ja tuottojen seuranta on helppoa!

- Avaa Facebook- uutisvirran vasemmalta puolelta löytyvästä valikosta Varainkeruukampanjat.
- Hae kohdasta "Valitse voittoa tavoittelematon järjestö" Lääkärin sosiaalinen vastuu ry – LSV.
- Seuraavaksi pääset määrittämään keräyskampanjalljesi mm. nimen ja keräystavoitteen.

Olethan yhteydessä lsv@lsv.fi jos sinulla on kysyttävää merkkipäivälahjoituksista tai jos haluat tiedon keräyksen tuotosta.

Lämmin kiitos lahjoituksestasi!

ILMASTOKRIISI vaatii terveyttä suojelevia toimia

The Lancet Countdown tuottaa päättäjille ja terveyden ammattilaisille luotettavaa tietoa ilmastonmuutoksesta päätösten tueksi. Kahdeksannen, marraskuussa 2023 julkaistun raportin valmisteluun osallistui 113 tutkijaa ja terveyden ammattilaista 52 tutkimuslaitoksesta ja YK:n osastosta.

Raportissa esitellään 47 terveyden mittaria tai riskitekijää viideltä osa-alueelta: 1) terveysriskit, altistus ja vaikutukset; 2) sopeutuminen, suunnittelu ja terveysresilienssi; 3) hillitseminen ja terveyshyödyt; 4) talouden rahoitus ja 5) julkinen ja poliittinen sitoutuminen terveyteen ja ilmastonmuutokseen. Raportissa kerrotaan tärkeimmät ilmaston lämpenemisen syyt ja ehdotetaan korjauksia. Raportin mukaan jokainen tarkasteltu terveystekijä huononi vuoden seuranta-ajalla.

Kaksinkertaistuneet kuumuusjaksot vaarantavat työntekijöiden terveyttä, aiheuttavat työn menetystä, ruoan puutetta, aliravitsemusta ja ikääntyneiden ennenaikaisia kuolemia. Maapallon työvoimasta 26,4 % työskentelee ulkona, kun naisten tekemää kotityötä ei lasketa. Kuumuus ja lisääntynyt äärimmäinen kuivuus lisäävät tulipaloja sekä haittaavat vesiturvallisuutta, hygieniaa ja ruoantuotantoa. Maatalouden tuotavuus kärsii etenkin kehittyvissä maissa, joiden maataloustyöntekijät ovat maailman köyhimpiä ihmisiä. Ruokaturvaa haittaavat myös vedenpinnan nousu, merten happamoituminen ja ruoan toimitusketjujen häiriöt. Monet aiemmin vain lämpimissä maissa esiintyneet hyttysten levittämät vakavat infektiot, kuten dengue, malaria, Vibrio-bakteerit ja Länsi-Niilin virus, leviävät laajemmalle alueelle.

Leikkipuisto tulvassa ilmastonmuutoksen aiheuttamien myrskyjen seurauksena.
Cbuske46, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, via Wikimedia Commons

Päästöjä energian ja ruoan tuotannosta

Maailmanlaajuisesti energian käyttö aiheutti suurimmat kasvihuonepäästöt. Fossiilisilla polttoaineilla tuotettiin 80 % energiasta, tästä hiilellä 26,7 %. Globaalisti kotitalouksien käyttämästä energiasta 68 % tuotetaan saastuttavilla energiamuodoilla. Uusiutuvienergialähteiden tuotanto pitäisi kerrata kolmellatoista ja vuonna 2050 kaikesta energiasta 77 % pitäisi olla uusiutuvaa, jotta pysyttäisiin Pariisin sopimuksen tavoitteessa. Samalla ilmansaasteiden aiheuttama sairastavuus ja kuolemat vähenisivät. Terveyttä haittaavan energian käyttö ruoan valmistukseen myös sitoo naisia ja tyttäjä kotityöhön estäen mahdollisuuden koulunkäyntiin ja taloudelliseen itsenäisyyteen.

Öljyn ja kaasun tuottamista tuetaan yksityisistä ja julkista varoista ja tuotanto on lisääntynyt sopimuksista huolimatta. Maailmanlaajuiset investoinnit fossiilienergiaan kasvoivat 10 % vuonna 2022 ollen yli 1000 miljardia US dollaria. Vuonna 2022 öljy- ja kaasuyhtiöiden voitot olivat 4000 miljardia US dollaria. Vertailuna Covid-19 pandemian hoitoon käytettiin 11 % maailman BKT:sta eli 9000 miljardia US dollaria. Ihmisten terveyden vuoksi valtioiden pitää luopua fossiilisen energian tuista ja sen luototuksesta. Fossiilienergian ja muun terveydelle haitallisen teollisuuden taloudelliset edut ovat vastakkaisia ihmisten terveyden kanssa.

Ruokasysteemi tuotti raportin mukaan 30 % kasvihuonekaasuista. Siitä 57 % tulee punaisen lihan ja maidon tuotannosta. Puutteellinen ravitsemus sekä liiallinen punaisen lihan ja maidon käyttö aiheuttavat ennenaikaisia kuolemia. Paikalliset ravitsemukselliset ja kulttuuriset tarpeet huomioiva vähäpäästöinen ruokavalio auttaa ilmastokriisiin sopeutumista ja estää epäterveellisestä ruokavaliosta johtuvia kuolemia.

Ihmiselle ja ilmastolle terveellisempi kaupunki

Raportin mukaan liikenne tuotti 8 % kaikista maailman päästöistä. Liikenteen energiasta 95 % tuotettiin fossiilisesti. Kävelyä ja pyöräilyä tukeva kaupunkirakenne ja turvallinen joukkoliikenne vähentävät sekä päästöjä, että lisääntyvän fyysisen aktiivisuuden ansiosta kuolemiakin. Maailman ihmisistä 55 % asuu kaupunkiympäristössä. Kaupungeissa vihreän ja sinisen ympäristön laajentaminen viilentää, edistää ihmisten fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja vähentää

ilmastoinnin tarvetta. Ilmastointiin käytetty energia lisääntyi 70 % vuosina 2000–2021. Kaupungeissa tarvitaan sopeutumissuunnitelma ilmaston kuumenemisen varalle.

Lämpenemistä on kiire hillitä ja vaikea ennustaa

Maapallo on lämmennyt 1,14 astetta esiteolliseen aikaan verrattuna. Lämpöennätykset rikottiin kaikilla mantereilla vuonna 2022. Aikakkuna välttämättömien toimenpiteiden tekemiseen on kapea. Ennustamista haittaavat lämpötilan muutosten epälineaarinen, kaskadimainen kulku ja mahdolliset keikahduspisteet. Tutkijoiden varoituksista huolimatta poliittiset päättäjät eivät ole saaneet aikaiseksi tarvittavia toimia kuumenemisen hillitsemiseksi, vaan olemme 2,7 lämpöasteen käyrällä. Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa kestää nykyvauhdilla yli 80 vuotta saada päästöt nollattua.

Terveys keskustelun ytimeen

Raportin mukaan ihmisten terveys tulee olla kansainvälisten organisaatioiden, hallitusten ja yritysten keskeinen tavoite. Ihmisten

terveys pitää saada ilmastokeskustelun ytimeen. On puhuttava ilmastotoimien positiivisista terveysvaikutuksista ja hyödyistä. Tarvitaan kansanterveysohjelma, joka edistää terveyttä vähentäen kasvihuonepäästöjä. Terveyssektorin tulee aktiivisesti edistää terveyttä lisääviä muutoksia. Sektorin tulisi tehdä varautumishjelma, jossa huomioidaan johtaminen, palveluiden toteutus, työvoiman saatavuus, rahoitus, terveydestä

tiedottaminen sekä välttämättömien lääkkeiden ja teknologian saatavuus. Lisäksi terveyssektorin pitää vähentää omia päästöjä (4,6 % kaikista päästöistä). Tarvitaan ilmastolaki, jossa ihmisten terveys on mukana.

TINA WALLDEN ja TERHI KOIVUNEN

Viite: The Lancet Countdown, Volume 402, Issue 10419, P 2346-2394, December 16, 2023

Erään joen kuivuusrintama

Kuva: Gemma Burgazzi, CC BY 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>>, via Wikimedia Commons

Ilmastolääkärien toimintaa

Ilmastolääkäreinä pidämme yllä keskustelua terveydenhuollon ja yhteiskunnan ilmasto- ja ympäristövaikutuksista ja pyrimme vaikuttamaan siihen, että asiat etenevät oikeaan suuntaan.

Ilmastolääkärit-verkoston kirjoituksia on voinut nähdä viime kuukausina mm. HS:n mielipidepalstalla. Viimeisimmät tekstit ovat käsitelleet jatkuvan kasvun mahdottomuutta rajallisella planeetalla, ja ilmastokriisin terveysvaikutuksia Lancet Countdown-raportin innoittamana. Verkostoon kuuluvilta lääkäreiltä on myös julkaistu monenlaisia tekstejä eri lehdissä. Taas on uutta tekstiä työn alla.

Olemme verkostoituneet muiden Pohjoismaiden ilmasto- ja ympäristölääkäriyryhmien kanssa. Seuraava verkoston tapaminen on huhtikuussa Teamsin välityksellä. Työstämme yhteistä kannanottoa ilmastoasioihin ja terveyteen liittyen.

Poliitikkoihin on oltu yhteyksissä mahdollisuuksien mukaan. On saatu uusia kiinnostuneita lääkäreitä tähän toimintaan mukaan, mikä mahdollistaa tehokkaamman vaikuttamisen.

On hienoa, että meitä Ilmastolääkäreitä on eri erikoisaloilta, joka puolelta Suomea ja mitä erilaisimmissa tehtävissä. Jokainen on mukana sen verran, mitä pystyy – toiset enemmän, toiset vähemmän – mutta kaikkien panos on tärkeä. Mikäli olet kiinnostunut toimimaan ilmasto- ja ympäristöasioiden parissa, ota yhteyttä (terhi.koivunen@lsv.fi tai hanna.rintala@lsv.fi). Uusia toimintaideoita otetaan myös ilolla vastaan. Ilmastolääkärien Facebook-ryhmässä ja sähköpostilistalla pysyt kärryllä, mitä on meneillään, ja voit osallistua siihen toimintaan, mikä itseäsi kiinnostaa.

Olet lämpimästi tervetullut mukaan!

Terhi Koivunen,
LSV:n hallituksen jäsen

Kuva: Ari Rämö

Vaikuttamistyöstä näkyvämpää, ehkä vaikuttavampaakin?

Lakimuutoksen myötä huhtikuusta alkaen eduskuntaan tai ministeriöihin kohdistuvaa vaikuttamistyötä seurataan avoimuusrekisteriin tehtävillä ilmoituksilla. Rekisteriin kirjataan mistä aiheista vaikuttamistyötä on tehty ja pääasialliset yhteydenpitotavat päättäjiin.

Vaikuttamistoimintaa tekevät organisaatiot ilmoittavat avoimuusrekisteriin myös jäsenyytensä vaikuttamistoimintaa harjoittavissa yhdistyksissä. LSV kuuluu useisiin kattojärjestöihin ja verkostoihin kehitysyhteistyön, rauhantyyntö ja terveyden tasa-arvoa edistävän työn kentillä.

Tiedot vaikuttamistoiminnasta tulee lain mukaan kerätä talteen 1.4.2024 alkaen, ja ilmoitus ensimmäisen kolmen kuukauden jakson vaikuttamistyöstä tehdään heinä-elokuussa. Vaikuttamistyön systemaattisen seuraaminen tarjoaa LSV:lle samalla

mahdollisuuden kehittää vapaaehtoisten aktiivien ja hanketoimintaan liittyvää vaikuttamistoimintaa aiempaa vaikuttavammaksi. Haluamme pystyä aiempaa paremmin tukemaan LSV:n vapaaehtoisia, terveysvaikutusten ja terveydenhuollon asiantuntijoina, suorassa vaikuttamistyössä heille tärkeissä asioissa. Sote-aloihin suoraan liittyvien päätösten lisäksi lääkäreiden näkökulmaa tuodaan LSV:n vaikuttamistoiminnassa esille muun muassa ydinaseisiin ja muihin rauhankysymyksiin, ympäristö- ja ilmastoasioihin sekä kehitysyhteistyöhön ja muihin globaaleihin kysymyksiin liittyen.

Avoimuusrekisteri lisätietoineen löytyy osoitteesta avoimuusrekisteri.fi

LINE KURKI

Kuva: Ari Rämö

Helsingin Global Clinicin hallinto siirtyi PSV:lle

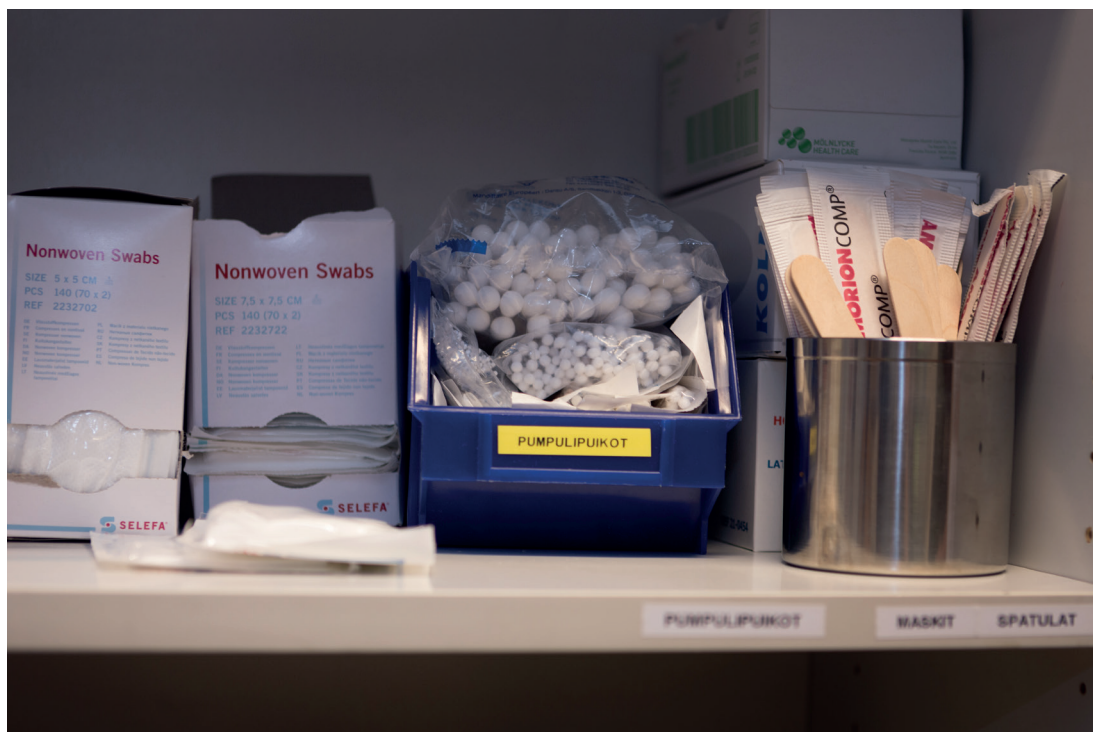
LSV otti Helsingin Global Cliniciä hallinnollisen kumppanijärjestön roolin seitsemän vuotta sitten osana paperittomien terveyttä edistävää työtämme. Pitkäjänteisen yhteistyön tavoitteena on turvata paperittomille pääsy terveydenhuollon piiriin. Merkittävä osatavoite saavutettiin, kun vuoden 2023 alusta astui voimaan laki, joka antaa paperittomille oikeuden välttämättömään hoitoon. PapeTe-työ jatkuu LSV:ssä hoitoon pääsyn muiden esteiden poistamiseksi, ja STEA myönsi työlle haetun avustuksen myös vuodelle 2024.

Helsingin Global Clinicin hallinto siirtyi

vuoden 2024 alusta Psykologien sosiaalinen vastuu ry:lle (PSV). LSV:n rahankeräysluvan alla Suomen Global Cliniceille kerätyt varat pysyvät kuvauksen mukaisesti korvamerkittyinä paperittomien klinikoiden tekemälle paperittomien terveyttä edistävälle työlle ja aiheesta tiedottamiselle. Yhteistyö Helsingin Global Clinicin ja sen taustaorganisaation PSV:n kanssa jatkuu yhteisten tavoitteiden edistämiseksi ja rahoituksen kautta.

LINE KURKI

Kuva: Laura Rämö

työpäivä maailmalle

Lahjoita työpäivä maailmalle!

Tue mielenterveyspalvelujen
kehittämistä Nepalissa ja
Somaliassa.

www.lsv.fi/lahjoita

58783

Työpäivä maailmalle

MobilePay

Rahankeräyslupa RA/2020/1390

Tervetuloa Lääkärin sosiaalinen vastuu ry:n kevätkokoukseen 18.5.2024

AIKA:

Lauantaina 18.5.2024
klo 14:00 alkaen

PAIKKA:

Globaalikeskus,
Siltasaarenkatu 4, 7. krs, Helsinki

OSALLISTUMINEN:

Paikan päällä tai etäyhteydellä

OHJELMA

Klo 14:00

**Luento Planetaarinen terveys –
lääkärin työkalut parempaan
tulevaisuuteen**, yleisläketieteen
erikoislääkäri ja kliininen opettaja
Olga Gilbert

Klo 14:45

LSV:n kevätkokous

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.
Äänivaltaisia ovat yhdistyksen jäsenet.

**Tarjoilujen mitoittamiseksi ja etäyhteykslinkin
lähettämiseksi pyydämme ilmoittautumista
13.5.2024 mennessä
osoitteessa lsv.fi/kevatkokous-2024
tai oheisella QR-koodilla.**

Jos sinulla on kysyttävää, otathan yhteyttä: lsv@lsv.fi

Lämpimästi tervetuloa kevätkokoukseen!

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY